Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolf Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube: în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ; o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta“ ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése luni 6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe șése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 235. Brașovŭ, Mercurĭ, 23 Octomvre (4 Noemvre). 1891.

Brașovŭ, 22 Octomvre st. v.

In dilele trecute corespondentulŭ vienesŭ alŭ unui diarŭ polonŭ a visitatŭ pe conducĕtorulŭ Cehilorŭ bĕtrânĭ, Dr. Rieger, și l'a întrebatŭ asupra stărei cestiunei pactului ceho-germanŭ.

Intre altele amintitulŭ corespondentŭ și-a datŭ părerea, că ar fi fórte bine décă Dr. Rieger, folosindu-se de impresiunea însuflețită ce a produs'o visita împĕratului și regelui în Boemia, ar adresa unŭ manifestŭ către poporațiunea boemă, declarându-se într'ênsulŭ pentru punctațiunile pactului dela Viena și căutândŭ astfelŭ a-șĭ recâștiga influința asupra poporațiunei. Dr. Rieger însĕ a refusatŭ hotărîtŭ acéstă propunere, dicêndŭ, că n'ar avé nicĭ unŭ prospectŭ de reușire față cu curentulŭ puternicŭ radicalŭ, ce domnesce astădĭ în sînulŭ poporului boemŭ. Venindŭ vorba mai departe despre scopulŭ călĕtoriei lui Rieger la Viena și constatândŭ acesta, că a venitŭ anume pentru a se înțelege cu contele Taaffe asupra pretensiunei de a se întroduce limba oficială boemă internă, corespondentulŭ l'a întrebatŭ, că ce va face în casulŭ când contele Taffe din considerațiunĭ către stânga germană, de a căreia sprijinŭ are lipsă în parlamentŭ, va refusa acéstă pretensiune?

„Atuncĭ“, rĕspunse Dr. Rieger, „nu le rĕmâne alta deputațilorŭ cehĭ bĕtrânĭ din dietă, decâtŭ ca sĕ-șĭ depună mandatele“.

Declarația acésta a șefului Cehilorŭ bĕtrânĭ are, precum mărturisesce diarulŭ „Politik“, o însemnătate mare politică, ba are chiar însĕmnătatea unui programŭ pentru viitorŭ.

Trebue sĕ se țină sémă de faptulŭ, că Dr. Rieger a stăruitŭ fórte energicŭ, în decursulŭ conferențelorŭ de împăcare din Viena pentru întroducerea limbei oficiale interne boeme și că întîmpinândŭ oposiția din partea representanțilorŭ germanĭ, și-a făcutŭ reserva la protocolŭ cu privire la acéstă pretensiune.

Tóte încercările de mai târdiu spre a îndupleca pe Germanĭ, sĕ se învoéscă cu acestŭ postulatŭ boemŭ, n'au avutŭ nicĭ unŭ resultatŭ și urmarea a fostŭ, că și în sînulŭ Cehilorŭ bĕtrânĭ s'a născutŭ neîncredere față cu tendențele Germanilorŭ; neîncredere care s'a lățitŭ apoi, precumŭ scim, cu iuțala focului în massele poporului boemŭ.

Décă dér guvernulŭ nicĭ acum nu va voi sĕ satisfacă acelei cererĭ privitóre la limba oficială internă, e clarŭ, că deputațilorŭ din partida lui Rieger li se va lua tot terenulŭ pentru de-a mai puté stărui ca sĕ se realiseze pactulŭ și vorŭ trebui sĕ-șĭ depună mandatele dietalĭ.

„Chiar și din partea oficiósă“ dice „Politik“, „se susține consecuentŭ, că monarchulŭ însușĭ a disŭ, că pactulŭ trebue sĕ se facă pentru-că este o necesitate de statŭ. Décă însĕ Cehii bĕtrânĭ vorŭ fi silițĭ așĭ depune mandatale, va dispăré de pe planŭ unulŭ dintre cei trei pactanțĭ prin acésta însĕ actualulŭ pactŭ va fi cu totulŭ zădărnicitŭ. Décă dér se va lucra în sensulŭ pretinsei dorințe împĕrătescĭ nu va rĕmâné alta, decâtŭ sĕ se înaugureze nouĕ tractărĭ de împăcare, căcĭ o altă scăpare din acéstă înfundătură nu este, ci e clarŭ, că reluarea tractărilorŭ de împăcare este totŭ așa de multŭ o necesitate de statŭ, ca și împăcarea între Boemĭ și Germanĭ însășĭ.“

Așa se presentă situațiunea cu privire la „pactŭ“ și la rolulŭ ce le-ar mai fi reservatŭ Cehilorŭ bĕtrânĭ, carĭ ocupă încă tĕrîmulŭ în dieta boemă. Incâtŭ pentru Cehii tinerĭ, aceștia consideră tótă afacerea „pactului“, ca deja unŭ lucru învechitŭ și stăruescŭ în direcția apucată, de a dobêndi adecă deplina recunóscere a postulatelorŭ cehe. Ei nu se înspăimêntă nicĭ de greutățile, ce le întimpină delegațiunea lorŭ în parlamentulŭ din Viena, nicĭ de piedecile, ce li se punŭ în cale de către guvernŭ în țéră, ci stăruescŭ, ca întregŭ poporulŭ sĕ ia o posițiă multŭ mai energică și mai radicală spre așĭ ajunge scopulŭ. In stăruințele aceste ei raportézǎ mereu succese, cum a fostŭ acum de curêndŭ la alegerile comunale din Praga.

## CRONICA POLITICĂ.

— 22 Octomvre, (3 Nov.)

— In cercurile politice din Berlinŭ, după cum 'i se telegrafiéză diarului „Neue Fr. Presse“ aduce în legătură întórcerea **regelui României**, fără a *atinge Viena*, cu disposițiunea ce domnesce în România față cu tractarea Româniilorŭ din Ungaria. Diarulŭ „Kreuzzeitung“ publică o scrisóre a Româniilorŭ Vincențiu *Babeșŭ* și Alexandru *Mocsonyi*, carĭ se apără în contra însinuărei lui „Kreuzzeitung“, că ei ar avé de gând sĕ se desfacă de partidulŭ naționalŭ.

— Din Berlin se telegrafiéză, că de sigurŭ principele **Bismarck** va veni la Berlin, cu ocasiunea deschiderei parlamentului germanŭ. Totușĭ se asigură că elŭ nu va avé de locŭ intențiunea, ca sĕ observe față de guvernŭ o atitudine ostilă. Dênsulŭ va combate în orĭ ce casŭ tratatulŭ comercialŭ între Germania și Austro-Ungaria.

— Tóte legile francmasonice din Italia au primitŭ o circulară, în care suntŭ provocate de a agita din tóte puterile în contra **legei de garanțiă**. Acéstă circulară se încheiă cu cuvintele: „Noi voimŭ o Romă liberă, drepturile și inviolabilitatea patriei nóstre.“ Deputatulŭ *Indelli* a însinuatŭ o interpelațiune asupra atitudinei guvernului față de legea de garanțiă. „*Osservatore Romano*“ scrie despre acéstă următórele: „Acésta circulară către legile italiane n'are de scopŭ altceva, decâtŭ sĕ facă Roma punctulŭ centralŭ pentru atacurĭ anticlericale ale tuturorŭ sectelorŭ din lume; străduințele lorŭ însĕ vorŭ fi zadarnice. Mișcarea acésta nu va fi de locŭ favorabilă guvernului, trebue că acesta și-a pierdutŭ tótă rațiunea politică, „Osserv. Romano“ asigură, că guvernulŭ va evita sé rĕspundă la interpelarea lui *Indelli*; amicii lui Rudini asigură, însĕ că guvernulŭ va rĕspunde la acéstă interpelare.

— Din Roma se telegrafiéză diarului parisianŭ „Univers“, că papa are intențiunea de a publica unŭ *memorandŭ* cu privire la manifestațiunile din 2 Octomvre. In acestŭ memorandŭ se va accentua, că de aicĭ înainte nu mai e posibilă șederea celorŭ doi suveranĭ în Roma. Papa e silitŭ, sĕ ia mĕsurĭ, pentru ca sĕ salveze independența sa și libertatea bisericei catolice.

## SCIRILE DILEI.

— 22 Octomvre (3 Nov.)

Starea sănĕtății M. S. Reginei României, după cum se telegrafiéză din Pallanza, devine din di în di totŭ mai bună. Augusta Suverană se preumblă dilnicŭ cu trăsura pe strade, unde este salutată cu respectŭ de către poporațiune.

* * *

Alegerea de episcopĭ sêrbescĭ sĕvêrșită de curêndŭ în Carlovĕțŭ — după cum aflămŭ din „Branik“, va fi aprobată și de cercurile mai înalte. Noulŭ episcopŭ alŭ Timișórei, *Nicanorŭ Popovicĭ*, s'a născutŭ la a. 1831 în Kișfalub (Baranya) din părințĭ învĕțătorĭ. Șcólele medii le-a începutŭ la Verbasulŭ-vechiu și le-a terminatŭ în Pesta, unde a continuatŭ cu studiulŭ sciințelorŭ juridice, după a cărorŭ absolvare a întrat în teologia din Carlovĕțŭ. Curêndŭ după acésta, la 1860, fù aplicatŭ ca profesorŭ la gimnasiulŭ din Carlovĕțŭ, ér în 1862 s'a aședatŭ ca parochŭ în Bacinaț, unŭ satŭ în Sirmiu, unde a trăitŭ în mulțumire cu familia sa. In 1872 îi móre soția, rĕmânêndŭ vĕduvŭ cu trei copile minorene. In 1873 fù alesŭ ca membru în sinodulŭ

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

### Frații gemenĭ.

(Novelă de **E. Plouvier.**)

(Fine).

Sub decursulŭ pregătirilorŭ de nuntă, contele și fiitórea tinĕră părechiă făceau escursiunĭ dese prin prejurŭ. Odată se hotărîre sĕ cerceteze și claustrulŭ Trappiștilorŭ, care nu era departe de castelŭ. La acésta escursiune însĕ numai contele și Valentinŭ au putută lua parte deórece regulele mănăstirei opriau întrarea femeilorŭ.

Richard era acumŭ de douĕ lunĭ locuitorulŭ claustrului, dér fiind-că călugării nu puteau veni în atingere directă cu străinii, cei doi frațĭ nu s'au vĕdutŭ cu ocasiunea acestei visite.

Re'ntorcêndu-se spre Oligny, în călĕtoria lorŭ visitatorii sĕ întrebau unulŭ pe altulŭ, că ce credŭ ei despre Trappiștĭ.

—„Omenĭ fără minte.“ — dise Valentinŭ.

— „Ba ómenĭ sânțĭ!“ rĕspunse contele.

— „Mulțĭ făcĕtorĭ de rele suntŭ între ei.

— „Eu credŭ, că numai penitențĭ.

— „Dóră vederea călugărilorŭ țĭ-a mișcatŭ inima?

— „Sĕ póte“, rĕspunse contele.

— „Numai cu o sĕptĕmână mai înainte vorbiai cu ironiă despre ei.

— „Așa a fostŭ atuncĭ, dér acuma i-amŭ vĕdutŭ“.

— „D-ta vorbescĭ despre ei cu tótă reverința“.

— „Ér d-ta cu tótă nereverința“.

— „Séu mai bine disŭ d-ta, d-le conte, ai inimă slabă.

— „Ei, amice nimicŭ nu este mai săcŭ, ca inima unui bancherŭ.

— „Așa... Eu însĕ te iubescŭ cu multŭ mai tare, decâtŭ ca sĕ mĕ supĕrŭ pentru asta“....

— „Când vomŭ mai veni la claustrulŭ à la Trappe?“ întrebă contele cam în glumă.

— „Când îțĭ va fi cu plăcere“, dise Valentinŭ.

Intr'aceea ajunseră la castelŭ.

Aicĭ îi aștepta o surprindere neplăcută. — Până au fostŭ ei dușĭ, nisce necunoscuțĭ au spartŭ ușile, au golitŭ cutiele cu banĭ și au dusŭ cu ei tótă averea lui Beaumont. Tóte acestea s'au întêmplatŭ numai în apartamentele locuite de bancherŭ. Servitorii au aflatŭ ușile descuiate.

Intre căsenĭ nu era nicĭ o bănuélă, — nu se vedea la ei nicĭ unŭ semnŭ, din care sĕ se fi pututŭ conchide asupra furtului, și tótă întêmplarea era neesplicabilă. Când audì Valentinŭ despre catastrofă, era pe-aci sĕ-șĭ pérdă mintea Contele îlŭ prinsă de mână și privindŭ la Eva, care se uita cu compătimire la fiitorulŭ ei soțŭ, dise cu o hotărîre nobilă:

—„D-le cavalerŭ, pe ómenĭ ca noi nu ne potŭ despărți astfelŭ de nenorocirĭ, ba ele încă mai multŭ ne légă de olalta. Mâne vomŭ subscrie contractulŭ de căsĕtoriă.

Valentinŭ, emoționatŭ, îmbrățișă pe socru-sĕu, care continuă:

—„Ér acuma sĕ mergemŭ la Alençon, sĕ însinuămŭ casulŭ și sĕ sperămŭ, că d-ta îțĭ vei recăpăta averea“.

A treia di amêndoi însoțițĭ de unŭ notarŭ, pe care-lŭ aduseră din orașŭ, se ocupau cu scrierea contractului de căsătoriă, când de-odată servitorulŭ anunța sosirea unui vêndĕtorŭ de juvaere, după cum era obiceiulŭ pe atuncĭ, când și cei mai renumițĭ negutătorĭ umblau din casă în casă cu articulii lorŭ de vêndare.

Negutătorulŭ întră. Vĕdêndu-lŭ Valentinŭ, se cutrămură, căcĭ recunoscŭ în elŭ pe jidanulŭ Andre, căruia îi vênduse aculŭ fatalŭ. Jidanulŭ încă îșĭ recunoscŭ omulŭ și-lŭ salută cu onóre, dér se pare, că nu a observatŭ semnulŭ de tăcere alŭ lui Valentinŭ.

Eva îșĭ alese unŭ juvaerŭ.

— „Dér d-lŭ conte nu-șĭ cumpĕră nimicŭ? Am aci lanțurĭ minunate de aurŭ, inele, ace.... Aci e unŭ acŭ minunatŭ, adevĕratŭ că puținŭ cam vechiu, dér are diamantŭ fórte frumosŭ, — e articululŭ celŭ mai frumosŭ, dér și celŭ mai prețiosŭ din tótă marfa mea.“

D-lŭ Lostranges cu lăcomia luă juvaerulŭ, în care îșĭ recunoscŭ aculŭ pierdutŭ.

— „Valentine, — dise Eva către logodniculŭ ei — d-ta te simțescĭ rĕu.“

— „Da, îmĭ este rĕu.“

— „Ce'țĭ este, dise notarulŭ, d-ta eștĭ fórte palidŭ?“

Contele nu audia nimicŭ, atențiunea

eparchialŭ diecesanŭ şi în consistoriu, în 1874 şi 1879 a luatŭ parte activă la congresele naţionale bisericescĭ, ér în 1880 fù numitŭ administratorŭ alŭ protopresbiteratului Jabalĭ. In acéstă timpŭ măritându-şĭ ficele, s'a călugăritŭ; fù înaintatŭ apoi la demnitatea de protosincelŭ, în care calitate a rĕmasŭ până la alegerea sa de episcopŭ alŭ Timişórei. — *Mihailŭ Gruicĭ*, noulŭ episcopŭ alŭ Carlovĕţului de susŭ, din simplu călugărŭ a ajunsŭ de odată episcopŭ, în etate abia de 30 de anĭ. Dênsulŭ s'a născutŭ în Petriny la a. 1861 din părinţĭ învĕţătorĭ. Gimnasiulŭ l'a absolvatŭ în Agramŭ, unde a urmatŭ cu succesŭ şi drepturile, apoi s'a înscrisŭ la teologiă în Carlovĕţŭ. Sfêrşindŭ teologia, fù sfinţitŭ ca preotŭ celibŭ, mai apoi s'a călugăritŭ şi aplicatŭ în cancelaria episcopéscă. In 1890 sinodulŭ îlŭ alege ca profesorŭ la teologiă unde a funcţionatŭ până la alegerea sa de episcopŭ alŭ Carlovĕţului de susŭ.

***

**Unŭ nou redactorŭ la „Kolozsvar“.** Cu 1 Noemvre n. c. „Kolozsvar“ a căpĕtatŭ unŭ redactorŭ nou se numesce *Hindy Arpad*. In adresa cătră cetitorii sĕi, noulŭ redactorŭ declară, că va rĕmânê totŭ pe lângă propramulŭ guvernamentalŭ de până acumŭ. Cestiunea de naţionalitate mai bine i-ar fi părutŭ de n'ar fi cunoscut'o. Declară însĕ înainte, că despre tribunii poporului nu va prea scrie articulĭ de fondŭ. Nu voiescŭ sĕ le ajutŭ pentru a se face vestiţĭ, căcĭ şi aşa numai din asta trăescŭ. In celelalte singurulŭ sĕu punctŭ de orientare este şi va fi ideia de statŭ maghiarŭ, pentru care va milita, căcĭ aşa îi e datoria pe câtă vreme se va hrăni din fondulŭ reptilelorŭ.

***

**Scirĭ militare.** Cu 1 Noemvre au fostŭ înaintaţĭ următorii: Generalulŭ majorŭ Ioan Pokay, la gradulŭ de locotenentŭ-mareşalŭ. Apoi suntŭ numiţĭ: locotenentŭ-colonelŭ, majorulŭ L. Cenna în artileriă; la gradulŭ de major: căpitanulŭ Isidor cav. de Păunel, în statulŭ majorŭ generalŭ. Căpitanĭ de cl. I suntŭ numiţĭ,| căpitanii de cl. II. Al. Russu, A. Panian, Ilie Nedelcu, I. Dzugan, N. Beju, I. Sagaician în infanteriă, I. Steciug în artilerie şi N Adam în statulŭ armatei. Căpitanĭ de cl. II suntŭ numiţĭ: locotenenţii M. Brăteanu, Al. Negrea alias Guşeilă şi P. Funduc în infanteriă. Locotenentŭ este numitŭ Aurelŭ Petrovicĭ dela infanteriă. La honvedĭ au fostŭ numiţĭ: căpitanĭ cl. II: locotenentulŭ George Triff şi locotenentŭ: sub-locotenentŭ Nicolae Popovicĭ. Majorulŭ auditorŭ Ioan Mihălţianu, dela tribunalulŭ militarŭ din Timişóra a fostŭ transferatŭ la tribunalulŭ militarŭ din Pojonŭ.

***

**Ministrulŭ sĕrbescŭ de finance, Vuicĭ,** şi-a datŭ dimisiunea. Se crede, că cu acéstă ocasiunea se va reconstitui cabinetulŭ.

***

**Pentru asentarea recruţilorŭ în 1892,** au sĕ se anunţe toţĭ tinerii din anii 1871, 1870 şi 1869, născuţĭ séu domiciliaţĭ aicĭ, în localulŭ de conscripţiune, strada Porţii Nr. 61, etagiulŭ I.

***

**Ministrulŭ preşedinte di Rudini,** îşĭ va ţiné cuvêntarea sa în Milan în 9 Noemvrie la 2 óre p. m. In acéstă cuvêntare va accentua şi situaţiunea politică europeană.

***

**Constituire.** Societatea de lectură a junimei studióse dela gimnasiulŭ superiorŭ din Năsĕudŭ, începêndu-şi activitatea pentru anulŭ şcolasticŭ 1891/92, s'a constituitŭ sub conducerea d-lui profesorŭ Gregoriu Pletosŭ în următorulŭ modŭ: Preşedinte: Alexiu Davidŭ, stud. în cl. VIII; vicepreşedinte: Victorŭ Onişorŭ, stud. în cl. VII; redactorŭ: Leonŭ Parasca, stud. în cl. VIII; notarŭ: Titu Malaiu, stud. în cl. VIII; bibliotecarŭ: Severŭ Groze, stud. în cl. VIII; vicebibliotecarŭ: Vasile Borgovanŭ, stud. în cl. VII; casarŭ: Ieronimŭ Groze, stud. cl. VII, şi controlorŭ: Vasile Paşcu, stud. în cl. VII.

***

**Schimbarea mersului trenului Braşovŭ-Predealŭ.** Şefulŭ de tracţiune alŭ căii ferate din locŭ ne trimite unŭ anunţŭ, prin care se aduce la cunoscinţa publicului, că pe linia ferată Braşovŭ-Predealŭ, începêndŭ dela 5 Novembre n. c. nu va mai comunica trenulŭ Nr. 394, ci trenulŭ de povară Nr. 392, care va transporta şi persóne. Acestŭ trenŭ va pleca dela Braşovŭ înainte de amédĭ *la 11 óre*, şi în legătură cu trenulŭ de persóne Nr. 28 alŭ căilorŭ ferate române, va sosi la Braşovŭ după amédĭ *1 óră şi 11 minute.*

***

**Contele Gavriil Bethlen,** vestitulŭ paşă alŭ Târnavelorŭ, a întratŭ în partida „naţională“ a lui Apponyi, unde a fostŭ primitŭ cu mare bucuriă. — Şi-a găsitŭ saculŭ peteculŭ.

***

**Regina regentă a Spaniei** a subsemnatŭ decretulŭ, prin care marele duce *Wladimir*, e numitŭ cavalerŭ alŭ ordinului „*velerului de aurŭ*“.

***

**Guvernulŭ spaniolŭ,** după cum anunţă ḑiarulŭ din Paris „Temps“ a numitŭ o comisiune de oficerĭ, pentru ca sĕ studieze sistemulŭ puscilorŭ introduse în infanteria puterilorŭ europene. Comisiunea acésta va sosi în ḑilele aceste la Paris.

***

**Cutremurŭ de pămêntŭ.** Din Londra i se telegrafiază, ḑiarului „Neue Freie Presse: In provincia Nagoya în Iaponia, a fostŭ acum de curêndŭ unŭ gróznicŭ cutremurŭ. 18,000 de case au fostŭ dărâmate şi 2000 de persóne ucise. In oraşulŭ Grifis s'au dărâmatŭ 5000 de case şi *cincĭ mii* de ómenĭ au peritŭ. Asemenea oraşele Ogaki, Cano şi Kasamatzu au fostŭ ruinate în urma acestei catastrofe.

***

**Tifusŭ.** Din Sebeşulŭ săsescŭ se anunţă, că acolo graséză tifusulŭ în dimensiunĭ marĭ.

---

Suntemŭ rugaţĭ din partea preşedintelui reuniunei învĕţătorilorŭ românĭ gr. or. din drépta Mureşului de a da locŭ apĕrării de mai josŭ faţă cu unŭ articlu apărutŭ nu de multŭ în „Tribuna“. Satisfăcêndŭ acestei rugărĭ, observămŭ, că amŭ fostŭ necesitaţĭ de a elimina unele pasage polemice din corespondenţa d-sale, carĭ nu arŭ fi fostŭ înţelese de cetitorii noştri, neiniţiaţĭ în acéstă polemică:

**Aradŭ, 10/22 Octomvre 1891.**

„.....Unŭ nou esemplu de espectorărĭ desperate ne dă articlulŭ „*Excesŭ de zelŭ*“ din nr. 225 alŭ „Tribunei“ de éstĕ timpŭ. In acelŭ articlu se ḑice din cuvêntŭ în cuvêntŭ: „*La Aradŭ reuniunea de învĕţătorĭ românĭ a luatŭ parte prin delegaţĭ la adunarea generală a reuniunei învĕţătorilorŭ maghiarĭ ţinută în Gyorok*“. Mai departe: „... nu ne este îngăduitŭ sĕ trecemŭ preste ele cu uşurinţă... ,ci trebue înfieraţĭ autorii lorŭ cu stigmatulŭ, pe care 'lŭ merită unŭ omŭ, ce 'şĭ necinstesce neamulŭ.“ Apoi: „... nu ne scimŭ îndestulŭ mira şi condamna în acelaşĭ timpŭ, cum părintele Moise Bocşanu, inspectorŭ de şcóle alŭ tractului Aradului şi giuerele sĕu d-lŭ T. Ceontea, preşedinte alŭ reuniunei învĕţătorilorŭ, nu s'au gânditŭ ce facŭ, la rĕulŭ ce lŭ căşunéză causei române, *când într'unŭ modŭ oficială delégă doi învĕţătorĭ sĕ presinte reuniunea română la adunarea celei unguresci...*“ Sub titulatura de „luminaţiile lorŭ“ „Tribuna“, adecă — fiă ḑisŭ în pareutesă — unŭ aradanŭ intrigantŭ, încarcă cu multă dragoste atâtă pe inspectorulŭ M. Bocşianŭ, câtŭ şi pe preşedintele reuniunei române, adecă pe suscrisulŭ. Fiă-i de bine atâtă „Tribunei“, câtŭ mai alesŭ impresariului căruia i-se vĕdŭ urechile! Amŭ auḑitŭ noi dela dênşii d'al-destea bogăte; dér orĭ câte ni-vorŭ mai adresa, noi totŭ nu ne vomŭ renega principiile vomŭ contribui şi de aicĭ înainte la înaintarea vĕdită a causelorŭ nóstre culturale! Dér spre orientarea publicului celui mare şi pentru iubirea de adevĕrŭ, pe care istoriograful are sĕ-lŭ înregistreze întregŭ — nefăţăritŭ, fiă-mĭ permisŭ, d-le Redactorŭ, a intercala aicĭ alăturata declaraţiune subscrisă de acei învĕţătorĭ ai noştri din Aradŭ, carĭ întru adevĕrŭ au participatŭ la adunarea dela Gyorok. Ĕtă-o!

**Declaraţiune.**

Suscrişii declarămŭ, că amŭ luatŭ parte la adunarea generală a reuniunei învĕţătorilorŭ din comitatulŭ Aradului, ce s'a ţinutŭ în ḑilele de 7 şi 8 Octomvre a. c. în Gyorok, dér nicĭ-decâtŭ ca delegaţĭ oficialĭ ai „*reuniunei districtuale a învĕţătorilorŭ rom. gr. or. din protopopiatele consistoriului aradanŭ din drépta Mureşului*“, ci ca şi membri ordinarĭ ai reuniunei învĕţătorilorŭ din comitatulŭ Aradului, la care suntemŭ membri mai mulţĭ învĕţătorĭ românĭ din comitatulŭ Aradului.*)

Dreptŭ aceea declarămŭ de scorniturĭ tendenţióse şi neadevĕrurĭ tóte învinuirile, ce le aduce red. „Tribunei“ în nr. 225 prin articlulŭ „*Excesŭ de zelŭ*“ îndreptate atâtŭ asupra Rv. Domnŭ protopopŭ şi inspectorŭ Moise Bocşianu, câtŭ şi asupra d-lui profesorŭ Teodorŭ Ceontea, preşedintele „reuniunei districtuale a învĕţătorilorŭ românĭ gr. or. din protopopiatele consistoriului aradanŭ, ce se află în drépta Mureşului.“

Nicolae Ştefu, m. p. învĕţătorŭ. Iosifŭ Moldovanŭ, m. p. învĕţătorŭ.

Pe lângă acéstă declaraţiune destulŭ de óblă, vinŭ şi eu şi aducŭ la cunoscinţa publicului celui de bine, că ne-cum sĕ fiu delegatŭ, dér nicĭ n'am avutŭ intenţiune sĕ delegŭ nicĭ oficiosŭ, nicĭ neoficiosŭ pe nimenĭ la adunarea generală a reuniunei învĕţătorilorŭ din comitatulŭ Aradului ţinută la Gyorok în ḑilele de 7 şi 8 Octomvre. Acésta n'am făcut'o şi nicĭ că o puteamŭ face fără de invoirea comitetului.....

Decă redacţiunea „Tribunei“ voia sĕ scrie atare articulŭ sensaţionalŭ sub titula de „*Excesŭ de zelŭ*“ şi este atâtŭ de săracă de idei, că trebue pentru cuadratură sĕ iee refugiu la neadevĕrurĭ, atuncĭ de ce nu se adreséză la alţi ómenĭ carĭ sciu mai multe şi dispunŭ de date diferite esacte.... Chiar şi subscrisulŭ, carele n'am primitŭ ospitalitate în „Tribuna“, ca sĕ-mĭ potŭ apăra onórea

*) Tristŭ de totŭ. — Ce caută aceştĭ învĕţătorĭ românĭ în reuniunea ungurescă şi ce scopurĭ urmărescŭ ei? Vrêu doră sĕ facă causă comună cu adversarii noştri? Se pare, că aceştĭ învĕţătorĭ confesionalĭ nu arŭ fi supuşĭ la nicĭ o disciplină, şi că n'arŭ avé nicĭ o consideraţiune faţă cu biserica nóstră naţională. Asupra acestei îngrijitóre apariţiunĭ vomŭ mai reveni. — *Red.*

---

îi era încordată asupra aculŭ jidanului.

— „Dela cine ai cumpĕratŭ d-ta aculŭ acesta?“ întrebă contele pe neguţătorŭ.

— „Stau bunŭ, că aurulŭ e curatŭ şi diamantulŭ preţuesce 25 de mii de francĭ.“

— „Cum a ajunsŭ aculŭ acesta la d-ta?

— „Eu sunt neguţătorŭ onestŭ, d-le conte; potŭ dovedi, că l'am cumpĕratŭ şi încă l'am plătitŭ bine. Fiind-că formatulŭ nu-i este prea nou şi destulŭ de modernŭ, nu l'am pututŭ vinde până acuma. Décă-i va conveni d-lui conte, eu voiu mai lăsa ceva din preţulŭ lui şi aşĭ puté pune diamantulŭ într'unŭ acŭ de altŭ formatŭ.

— „Dér eu întrebŭ, dela cine ai cumpĕratŭ aculŭ acesta?

— „Apoi dê, dela d-lŭ Beaumont, cu ocasia reîntórcerei sale din Francia.

— „Nu-i adevĕratŭ! strigă Valentinŭ.

— „Ĕtă aci chitanţa dela d-nulŭ Beaumont, despre 20 de mii de francĭ, ce i-a primitŭ dela mine... Eu totdéuna suntŭ în ordine cu afacerile mele.“

După acéstă descoperire fatală, urmă o linişte mortală. Contele dete aculŭ îndĕrĕtŭ neguţătorului şi-lŭ lăsă sĕ mérgă, dete mâna cu notarulŭ în sĕmnŭ, că se póte depărta. Apoi cu sânge rece rupse contractulŭ de căsĕtoriă, ce sta gata pe mésă, şi cu o privire despreţuitóre arĕtă uşa lui Valentinŭ.

Acesta, palidŭ, se supuse în modŭ mecanicŭ, eşi din curte se aruncă în rîulŭ Sarthes, pălăria îi rĕmase acăţată în trestişŭ — înotă prin rîu şi când ajunse la celălaltŭ ţĕrmurŭ, şeḑŭ sĕ se odihnéscă, răḑimându-şĭ capulŭ ameţitŭ pe mânĭ; mii de cugete trecură prin creerii lui turburaţĭ. Ce cugete vorŭ fi fostŭ acelea, numai Dumneḑeu scie. — Cariera cavalerului Beaumont se fini.... Ḑilerulŭ de odinióră, Valentinŭ, se sculă fără întârḑiare grăbi la claustrulŭ Trappiştilorŭ, de unde nicĭ n'a mai eşitŭ.

V.

Am vĕḑutŭ, ce viéţă amară şi plină de gónă a avutŭ sĕrmanulŭ Richard; scimŭ ce viéţă pĕcătósă, cu tóte astea plină de desmerdărĭ a fostŭ viéţa lui Valentinŭ. Vomŭ vedé cum a fostŭ şi partea din urmă a vieţii acestorŭ doi fraţĭ.

Richard, după o viéţă furtunósă, îşĭ află liniştea în claustrulŭ Trappiştilorŭ, unde ducea o viéţă liniştită şi plină de mângăere. Credinţa, care slăbise odinióră în elŭ, acum érăşĭ s'a întăritŭ, — şi credinţa în inima omenéscă e diamantŭ curatŭ, la a cărui strălucire cerêscă se póte vedé în viéţa viitóre. In liniştea acésta a s'a şi-a aflatŭ o fericire necunoscută de partea cea mai mare a omenimei, şi rugându-se cu speranţa în Dumneḑeu, aştepta fără frică mórtea, ca cea mai mare binefacere, pe care o putea aştepta dela Dumneḑeu.

Adese-orĭ se cugeta tristŭ la înşelăciunile lumescĭ şi suspina după cartea arsă, care cuprindea în sine nisce cugete sublime. Aceste reamintirĭ, însĕ cu încetulŭ au dispărutŭ, precum dispare lucirea stelelorŭ la revĕrsatulŭ ḑorilorŭ.

Mai de multe-orĭ şi-a adusŭ aminte de Eva, dér ceea ce simţia faţă de ea, nu era mai multŭ amorŭ, ci era unŭ simţŭ cu multŭ mai curatŭ, asemenea suvenirului Madonei apărute în visŭ, asemenea chipului neuitatŭ şi nemuritorŭ alŭ unui îngerŭ.

Valentinŭ ca pĕcătosŭ a venitŭ în acestŭ asilŭ şi la începutŭ, plinŭ fiindŭ încă de vanităţĭ lumescĭ, numai în modŭ mecanicŭ se supunea regulelorŭ mănăstirescĭ. Lucra când lucrau şi se ruga când se rugau şi ceialalţĭ, ér în órele de somnŭ blăstăma pe jidanulŭ André. In fine s'a dedatŭ la tóte.

Intr'o ḑi tristă, întunecósă erau orênduiţĭ anumiţĭ călugărĭ în biserică, în douĕ şirurĭ faţă în faţă, ca alternativŭ sĕ cânte psalmii. Valentinŭ, care primi numele de „fratele Andreiu“, începŭ cântarea cu rugăciunea lui Davidŭ: „*Dómne, nu cu mânia ta sĕ mĕ mustri pe mine, nicĭ cu iuţimea ta sĕ mĕ cerţĭ*“

Faţă în faţă cu elŭ era Richard, care în claustru avea numele de „fratele Ambrosiu“, acesta continuă cântarea: „*Că săgeţile tale s'au înfiptŭ în mine, şi s'a pogorîtŭ preste mine mâna ta*“.

Amêndoi îşĭ ridicară ochii la cerŭ. Ambrosiu, ca sĕ-şĭ recomande glasulŭ suferinţelorŭ sale lui Dumneḑeu, er Andreiu, ca sĕ cérĕ credinţă de colo de susŭ....

Ei se recunoscură...

Cântarea psalmilorŭ se continuă şi Richard a fostŭ fericitŭ tótă ḑiua, pentru-că a vĕḑutŭ, că e aicĭ şi frate-sĕu şi cugeta, că aceeaşĭ fericire gustă pe care

atăcată pe furişŭ de unŭ altŭ aradanŭ degradatŭ publice din tagma ómenilorŭ de omeniă, potŭ servì cu nisce date, pe carĭ le lasŭ aicĭ sĕ urmeze, ca redacţiunea „Tribunei“ sĕ mai aibă ocasiune a scrie atare articulŭ sensaţionalŭ, dér declarŭ, că stau bunŭ pentru autenticitatea lorŭ şi înaintea lui D-ḑeu.

Preşedintele societăţii pur-românescĭ din Aradŭ „Progresulŭ“, părintele protesorŭ şi ieromonachŭ Vasiliu Mangra, în numele numitei societăţĭ a arangiatŭ aicĭ în Aradŭ în sala dela Crucea albă la 28 Februarie unŭ concertŭ urmatŭ de dansŭ, cu programa *tipărită în limba maghiară*: „*A Progressul Hangverseny Müsora, Arad 1891 Február 28*“ de următorulŭ textŭ: (urméză textulŭ, în limba maghiară.)

Aceste s'au petrecutŭ la Aradŭ „ad maiorem dei gloriam“. Şi ce a fostŭ mai multŭ! Tocmai atuncĭ venise la Aradŭ cunoscuta scriitóre maghiară, Beniczky Baiza Lenke, se ţină o serată literară la sociotatea Kölosey în favorulŭ „Emke“-i, şi preşedintele societăţii „Progresulŭ“ invitând'o la concertŭ şi bineventând'o i-a predatŭ unŭ buchetŭ în preţŭ de 30—40 fl. din venitulŭ concertului. — Balulŭ încă a decursŭ cu ordinea de dansŭ *în limba maghiară*. Şi tóte se ḑice că au fostŭ fórte frumóse, dér ce folosŭ materialŭ şi moralŭ au avutŭ de acolo „Progresulŭ“, nu scie nicĭ dlŭ preşedinte, ne-cum societatea, care n'a vĕḑutŭ nicĭ raţioţiniu despre acelŭ concertŭ, dér nicĭ acolo n'a ajunsŭ, sĕ aibă statutele întărite de guvernŭ. Atâta s'a pututŭ ceti în foile maghiare locale apărute în ḑiua următóre, că prin acelŭ concertŭ-balŭ cestiunea naţionalităţilorŭ în Aradŭ este resolvită.

Étă, dlorŭ dela „Tribuna“! materialŭ de înfieratŭ şi stigmatisatŭ, décă vĕ place! Mie însĕ daţi-mĭ pace şi nu mĕ purtaţĭ cu minciunĭ! Eu amŭ îndatinatŭ sĕ luptŭ pentru adevĕrŭ şi progresŭ, şi cândŭ mĕ veţĭ găsi în contrarietate cu aceste principii, faceţĭ cum credeţĭ de bine!

In ceea ce atinge faptulŭ susţinutŭ de „Tribuna“, referitorŭ la persóna mea, fiă-i de hacŭ autorului care l'a scrisŭ!—

**Teodorŭ Ceontea,**
prof. şi preşed. alŭ reun. înv. rom. gr. or. din drépta Murĕşului.

## Este „csárdás-ulŭ jocŭ ungurescŭ orĭ ţigănescŭ?

Acésta este *marea întrebare*, cu care se ocupă o revistă englesă, alŭ căreia editorŭ este societatea aşa numită „Gypsy Lore Society“, între ai căreia membri se află şi Alteţa Sa archiducele Iosifŭ.

Revista, despre care vorbimŭ, este consacrată Ţiganilorŭ, ocupându-se esclusivŭ numai cu obiceiurile, cu literatura, musica şi cu *cultura* Ţiganilorŭ. Fiindŭ vorba despre *cultura* Ţiganilorŭ, numita revistă şĭ-a ţinutŭ de datoriuţă a se ocupa şi cu „csárdás“ ulŭ. Spre scopulŭ acesta, editorii revistei ţigănescĭ s'au adresatŭ la advocatulŭ Dr. Sármay Jozsef din Budapesta, care ca Maghiarŭ, se'nţelege, a luatŭ în apĕrare „csárdás“-ul, silindu-se sĕ arate, că acesta nu este nicĭ de cum jocŭ naţionalŭ-ţigănescŭ, ci este jocŭ naţionalŭ ungurescŭ, ceea ce, orĭ cum, e deosebire. Étă ce ḑice între altele Maghiarulŭ Sàrmay:

„Pretutindenea se ḑice, că Ţiganii mai bine jócă „csárdás“-ulŭ, decâtŭ orĭ cine altulŭ. Acésta este şi adevĕratŭ. Conclusiunea însĕ, că şi „csárdás“-ulŭ însuşĭ ar fi de origine ţigănéscă, e cu totulŭ neîntemeiată.“

Aşa afirmă Sármay, dér pentru confirmarea aserţiunei sale nu aduce nicĭ o dovadă; ba din contră, elŭ spune, că şĭ-a cerutŭ informaţiunĭ dela profesorii Herrman Antal şi Katona Lajos, carĭ ambii suntŭ autorii mai multorŭ scrierĭ etnografice şi etnologice. Dela aceştĭ profesorĭ, advocatulŭ Sármay a primitŭ următórele informaţiunĭ:

„Cestiunea musicei „csárdás“-ului şi legătura în care se află elŭ cu musica *ţigănéscă maghiară*, séu cu musica *maghiarésca ţigană*, încă *nu este definitivŭ resolvită*. Cumcă ce felŭ de musică au adusŭ cu ei Ţiganii când au venitŭ în Ungaria şi că ce felŭ de musică au aflatŭ ei aci la venirea lorŭ, *rĕmâne încă şi de aci înainte unŭ obiectŭ de discuţiune.*“

Va sĕ ḑică, deşi d-lŭ Sármay în ambiţia sa de Maghiarŭ îşĭ ţine de datorinţă a afirma, că „csárdás“-ulŭ nu este de origine ţigănéscă, din doveḑile aduse de elŭ însĕ se vede curatŭ şi limpede, că e mare întrebare, décă „csárdás“ ulŭ este în adevĕrŭ jocŭ naţionalŭ maghiarŭ, orĭ e jocŭ naţionalŭ ţigănescŭ.

Observămŭ însĕ, că constatările acestea le facŭ înşi-şĭ scriitorii maghiarĭ. Dér décă cu acéstă cestiune s'ar ocupa mai cu de-amĕruntulŭ nisce etnografi străinĭ, de sigurŭ ei arŭ puté resolva mai uşorŭ acéstă întrebare şi ne-arŭ scóte mai curêndŭ din nedumerirea de a sci, décă „csárdás“-ulŭ este unŭ jocŭ ţigănescŭ-maghiarŭ orĭ maghiarŭ-ţigănescŭ.

De-altmintrelea pentru noi totŭ una este, căcĭ pentru drăguţulŭ de „csárdás“ n'avemŭ sĕ invidiămŭ nicĭ pe Ţiganĭ, nicĭ pe Maghiarĭ. Pentru acei tinerĭ de ai noştri însĕ, alŭ cărora gustŭ a degeneratŭ până întru a-şĭ împestriţa programele petrecerilorŭ lorŭ cu acestŭ „ornamentŭ ţigano-maghiar“, credemŭ că ar fi timpulŭ sĕ judece înşi-şĭ, décă le póte face lorŭ onóre şi este cuviinciosŭ din partea lorŭ, a mai amesteca acestŭ dansŭ printre frumósele şi naţionalele nóstre jocurĭ?

## Telegramele „Gaz. Trans“.

(Serviciulŭ biuroului de cor. din Pesta.)

**Budapesta**, 3 Noemvre. In comisiunea financiară declară ministrulŭ de culte co tele Csaky, că guvernulŭ a avutŭ pentru demnitatea de primate numai unŭ singurŭ candidatŭ şi adecă pe acela care a fostŭ denumitŭ de primate. Acela, pe care l'a propusŭ guvernulŭ a şi fostŭ în faptă numitŭ de Majestatea Sa. Despre amestecŭ strĕinŭ nu póte fi nicĭ vorbă. Numirea împlinită s'a şi făcutŭ cunoscută papei pe cale diplomatică. Ministrulŭ privesce cestiunea matriculelorŭ botezaţilorŭ, prin declaraţiunea făcută în camera deputaţilorŭ, ca terminată. Elŭ sĕ ţine strînsŭ de punctulŭ de vedere, ce l'a arătatŭ atuncĭ. Călĕtoria la Roma a archiepiscopului de Agria a fostŭ întreprinsă din consideraţiunĭ sanitare, elŭ nu a fostŭ avutŭ nicĭ o misiuue séu însărcinare din partea guvernului. Ceea ce privesce strămutarea scaunului primaţialŭ la Budapesta, în curêndŭ va fi în posiţiune sĕ presente în dietă unŭ proiectŭ pentru forma resolvărei acestei cestiunĭ.

## Literatură.

A apărutŭ:

**Tatălŭ Radetzky.** Biografia sa în cadrulŭ istoriei timpului sĕu. Pentru armata şi popórele Austro-Ungariei de *C. de Duncker*, majorŭ i. şi r. î statulŭ armatei, şefŭ alŭ secţiunei de scripte a archivei i. şi r. de resbelŭ. Traducere de *Oscar Criste*, locotenentŭ i. şi r. în regimentulŭ de infanteriă Nr. 50, comandantŭ în archiva i. şi r. de resbelŭ. Viena 1891. Editura comitetului pentru ridicarea monumentului Radetzky. In comisiune la L. W. Seidel & Sohn librări i. şi r. de curte. — Formatŭ 8° mare cu hârtiă şi tiparŭ de luxŭ în 228 paginĭ. Cartea cuprinde mai multe ilustraţiunĭ bine esecutate, şi unŭ anexŭ de 4 harte geografice. Traducerea în românesce e destulŭ de reuşită.

**Noţiunĭ de estetică** pentru clasa V-a a institutelorŭ pedagogice şi externatelorŭ secundare de fete, de *P. Dulfu*, Doctorŭ în filosofiă, profesorŭ de filosofiă şi pedagogiă la Asilulŭ „Elena Dómna“ şi de pedagogiă la şcóla normală a „Societăţii pentru învĕţătura poporului românŭ.“ Bucurescĭ, tipografia Toma Basilescu, Bulevardulŭ Elisabeta, Nr. 111 1891. Preţulŭ 1 Leu 80 banĭ. Se află de vênḑare la librăriile: Socecŭ, Sfetea şi Alcalay în Bucurescĭ.

## DIVERSE.

**Parisŭ portŭ de mare.** Parisulŭ are perspectiva de a vedé, încă în timpurile nóstre vapóre de mare între zidurile sale. Comisiunea însărcinată cu studiarea proiectului în cestiune, şi-a făcutŭ deja raportulŭ. Marele canalŭ, care va lega Rouen cu Paris va avé o lungime de 182 de chilometri şi o adâncime de 6 metri. Pentru corăbii marĭ de totŭ se va construi unŭ Portŭ între St. Denis şi Clichy, afară de acesta, porturĭ micĭ vorŭ fi înfiinţate la Andely, Vernon, Nantes, Poysay, Archières şi Argenteuil. Cheltuelile se vorŭ urca aproximativŭ la 150 de milióne. La cele 345,027 de întrebărĭ trimise în acéstă privinţă la diferite persóne notabile din Francia, numai 13 rĕspunsurĭ au fostŭ contra proiectului.

**O recomandaţiune.** „Bărbatulŭ, pe care-lŭ voiu lua în căsĕtoriă, nu trebue sĕ aibă avere.“ — „Oh, domnişóră, acéstă calitate o posedŭ eu, fără ca sĕ mĕ laudŭ în mĕsura cea mai mare.“

NECROLOGŬ. **Simeonŭ Popŭ Moldovanŭ**, protopopŭ gr. or. emeritatŭ alŭ tractului Turḑii, membru în direcţiunea inst. de creditŭ şi econ. „Arieşiana“, după grele şi îndelungate suferinţe, împărtăşitŭ cu s. taine, a repausatŭ în Domnulŭ, în 1 Noemvre st. n. a. c. la $4^1/_2$ óre d. a., în etate de 66 de anĭ şi 44 de anĭ ai fericitei sale căsătorii, servindŭ la altarulŭ Domnului 37 de anĭ, ca preotŭ.

Partea pământéscă a scumpului şi neuitatului defunctŭ se va înmormênta din locuinţa propriă Marţĭ în 3 Noemvre a. c. la 2 óre d. a. în cimiterulŭ bisericei gr. or. din Turda, în mormêntulŭ familiarŭ.

Cuprinşĭ de adânca durere, aducemŭ acésta scire jalnică la cunoscinţa rudeniilorŭ, amicilorŭ şi cunoscuţilorŭ.

Turda, 1 Noemvre 1891.

Fie-i ţerîna uşóră şi odihna lină!

*Maria Moldovanŭ* născ. *Velicica* ca soţiă; *Vasilie Moldovanŭ*, par. gr. or. în Sân-Mihaiu, ca frate cu soţia sa *Nastasia Popŭ. Silvestru Moldovanŭ*, ca fiu, cu soţia sa *Margareta Moldovanŭ* născ. *Cigăreanŭ*; şi fiulŭ lorŭ *Alesandru* ca nepotŭ

## Cursulŭ la bursa din Viena.

din 2 Noemvre a. c. 1891

| | |
|---|---|
| Renta de aurŭ 4% | 103.75 |
| Renta de hârtiă 5% | 100 80 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ | 115.80 |
| dto argintŭ | 97.70 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune] | 111.25 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei] | —.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) | —.— |
| Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ | 141.25 |
| Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului | 129.75 |
| Renta de hârtiă austriacă | 91.50 |
| Renta de argintŭ austriacă | 91.30 |
| Renta de aurŭ austriacă | 108.35 |
| Bonurĭ rurale ungare | 91.40 |
| Bonurĭ croato-slavone | 104.50 |
| Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ | —.— |
| Losurĭ din 1860 | 136.— |
| Acţiunile băncei austro-ungare | 1008. |
| Acţiunile băncei de creditŭ ungar. | 321.— |
| Acţiunile băncei de creditŭ austr. | 275.75 |
| Galbenĭ împĕrătescĭ | 5.59 |
| Napoleon-d'orĭ | 9.34½ |
| Mărcĭ 100 împ. germane | 57.72½ |
| Londra 10 Livres sterlinge | 117.55 |

Proprietarŭ:
**Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
**Gregoriu Maiorŭ.**



---

o gusta şi elŭ... Dér Valentinŭ era distrasŭ, melancolicŭ.

Când se făcù nópte şi „fraţii călugărĭ“ au adormitŭ cu toţii, Richard simţì, că îlŭ atinge cineva de mână. Sĕ treḑì; înaintea sa vĕḑù îngenunchiândŭ unŭ călugărŭ, care îi ḑicea în tonŭ slăbitŭ: „Frate! iértă-mĕ!“...

Richard acoperì gura vorbitorului, făcêndulŭ atentŭ la făgăduinţele monastice, care interḑicŭ conversarea.

Valentinŭ, érăşĭ grăì: „Frate! iértă-mĕ şi mĕ binecuvêntă!“

Richard îşĭ puse mâna pe capulŭ fratelui sĕu şi atuncĭ acesta se sculà, ca sĕ mérgă încetŭ la aşternutulŭ sĕu; Richard însĕ l'a reţinutŭ şi cu lacrimele în ochĭ l'a îmbrăţişatŭ, l'a sărutatŭ, — pe elŭ pentru care atâtea a suferitŭ.

Din sufletulŭ lui Ambrosiu a dispărutŭ acum întregŭ trecutulŭ, nu şi-a mai adusŭ aminte de Amiens, unde calĕulŭ l'a înfieratŭ pentru Valentinŭ, — nu de Brest, unde a suferitŭ în închisóre 5 anĭ dureroşĭ pentru Valentinŭ — a uitatŭ Parisulŭ, unde Valentinŭ s'a lĕpădatŭ de elŭ, — a uitatŭ totulŭ. In lacrimele sale vedea acum numai pe fratele sĕu, numai cuvitele lui le auḑia, — cuvinte cu carĭ a căḑutŭ la picióerele lui ḑicêndŭ: „Iértă-mĕ frate!“ şi elŭ l'a iertatŭ....

Când clopotulŭ anunţà începerea rugăciunilorŭ de diminéţă, fraţii steteau încă îmbrăţişaţĭ şi plângeau. Acésta a fostŭ sĕmnulŭ mutŭ alŭ împăciuirei lorŭ...

Nu peste multŭ după acestea, fratele Andreiu a devenitŭ bolnavŭ, şi curêndŭ după acésta căḑù în aceeaşĭ bólă şi fratele Ambrosiu... Acesta privea înaintea morţii sale cu o speranţă dulce. Valentinŭ însĕ cu frică îşĭ aştepta sfîrşitulŭ vieţii sale, deórece elŭ încă totŭ se mai îndoia, ér îndoiéla la capĕtulŭ vieţii e presimţulŭ iadului....

Peste câteva lunĭ, în claustru se sĕvêrşea o îmormêntare mare.. Amêndoi fraţii muriseră în aceeaşĭ ḑi şi óră, ca şi în urma unui destinŭ mai înaltŭ. De-odată au venitŭ în lume, de-odată au şi părăsit'o. Póte se vorŭ fi despărţitŭ la pórta raiului, fiind menită unuia, póte rĕsplata vecĭnică, ér celuilaltŭ pedépsa vecĭnică. Séu pótă că au rĕmasŭ la olaltă înaintea tribunalului cerescŭ, înaintea prea dreptului Dumneḑeu, care iubesce virtutea martiră şi o preamăresce dér care iértă şi păcĕtosului, décă acela varsă lacrimele de pocăinţă.

* * *

Inainte de a încheia istorisirea nóstră, vomŭ aminti ceva şi despre contesa Eva, despre care scimŭ, că a statŭ în legătură cu persónele de mai susŭ.

Pe timpulŭ când se petrecea cele istorisite aci, în loja a patra a operei din Parisŭ se putea vedé de multe-orĭ o femeiă tînĕră de o frumseţă răpitóre. Era nevasta marchisului Saulien. Tatălŭ sĕu, contele Lostranges curêndŭ după scena neplăcută dela Oligny a muritŭ, după ce mai înainte îşĭ măritase fiica după unŭ nepotŭ avutŭ alŭ d-lui Lagérivière.... Eva trăindŭ între împregiurărĭ favorabile nicĭ-odată nu şi-a adusŭ aminte de iubirea înfocată a ḑilerului ce purtase numele de Richard, care fusese poetŭ filosofŭ. Elŭ a muritŭ ca călugărŭ trappistŭ şi nicĭ pe patu-i de mórte nu şi-a uitatŭ a se ruga pentru ea. Nu, la acésta nicĭ când nu s'a cugetatŭ.

După Richard, sĕrmanulŭ poetŭ, nu a rĕmasŭ posterităţii altă amintire, decâtŭ numele-i scrisŭ în catalogulŭ prisonierilorŭ.

**Iuliu Moldovanŭ.**

## Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurtŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţĭ, că maĭ avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei“, precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

**Administraţ. „Gaz. Trans.“**



# Mersulŭ trenurilorŭ

## pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvre 1891.

### Budapesta—Predealŭ

| | Trenŭ de persón. | Trenŭ acceleratŭ | Trenŭ de persón. | Trenŭ acceleratŭ |
|---|---|---|---|---|
| Viena | 10.50 | 8.— | | 3.25 |
| Budapesta | 8.30 | 1.50 | 5.50 | 9.15 |
| Szolnok | 11.38 | 3.57 | 9.22 | 11.19 |
| P. Ladány | 2.12 | 5.51 | 11.53 | 12.57 |
| Oradea-mare | 3.53 | 7.06 | 1 50 | 2.12 |
| | 4.— | 7.13 | 2.24 | 2.19 |
| Mezö-Telegd | 4.39 | 7.43 | 3.03 | 2.49 |
| Rév | 5.22 | 8.18 | 3.46 | 3.26 |
| Bratca | 5.45 | | 3.57 | |
| Bucia | 6.05 | 8.51 | 4.29 | |
| Ciucia | 6.31 | 9.07 | 4.55 | 4.21 |
| Huedin | 7.12 | 9.37 | 5.34 | 4.55 |
| Stana | 7.29 | | 5.51 | |
| Aghiriş | 7.49 | | 6.12 | |
| Ghirbău | 8.01 | | 6.25 | |
| Nădĕşel | 8.14 | | 6.39 | 5.47 |
| Cluşiu | 8.29 | 10.37 | 6.56 | 6.— |
| | 8.46 | 11.10 | 8 20 | 6.18 |
| Apahida | 9.03 | 11.28 | 8 45 | 6.34 |
| Ghiriş | 10.12 | 12.38 | 10.21 | 7.34 |
| Cucerdea | 10 37 | 1.14 | 11.09 | 7.57 |
| Uióra | 10.56 | 1.21 | 11.17 | |
| Vinţul de sus | 11.04 | 1.29 | 11.26 | |
| Aiudŭ | 11.28 | 1,54 | 11.54 | 8.22 |
| Teiuşŭ | 11.45 | 2.13 | 12.18 | 8.38 |
| | 12.13 | | 12.58 | 8.43 |
| Crăciunelŭ | 12.44 | | 1.34 | |
| Blaşiu | 12.59 | | 1.51 | 9.14 |
| Micăsasa | 1.35 | | 2.29 | |
| Copşa mică | 1.51 | | 2.48 | 9 48 |
| | 2.12 | | 3.03 | 9.50 |
| Mediaşŭ | 2.31 | | 3.26 | 10.06 |
| Elisabatopole | 3.04 | | 4.07 | 10.28 |
| Sighişóra | 3 46 | | 4.49 | 11.04 |
| Haşfalĕu | 4.04 | | 5.35 | 11.19 |
| Homorodŭ | 5.26 | | 7.23 | 12.27 |
| Augustinŭ | 6.10 | | 8.09 | 12.58 |
| Apaţa | 6.41 | | 8.43 | 1.15 |
| Feldióra | 7.17 | | 9.18 | 1.35 |
| Braşovŭ | 8.— | Tren de persóne | 10.05 | 2.09 |
| | | 12.20 | | 2.19 |
| Timişŭ | | 1.41 | | 3.01 |
| Predealŭ | | 2.26 | | 3.31 |
| Bucurescĭ | | 8.50 | | 9.30 |

### Predealŭ—Budapesta

| | Trenŭ acceleratŭ | Trenŭ de persón. | Trenŭ acceleratŭ | Trenŭ de persón. |
|---|---|---|---|---|
| Bucurescĭ | 7.35 | | 8.50 | |
| Predealŭ | 1.12 | | 5.16 | |
| Timişŭ | 1.42 | | 5.57 | |
| Braşovŭ | 2.18 | 4.20 | 6.58 | |
| | 2.48 | 5.07 | | 7.23 |
| Feldióra | 3.19 | 5.42 | | 8.03 |
| Apaţa | 3.40 | 6.09 | | 8.37 |
| Augustinŭ | 3.56 | 6.55 | | 9.04 |
| Homorodŭ | 4.29 | 8.23 | | 9.46 |
| Haşfalĕu | 5.34 | 8.53 | | 11.03 |
| Sighişóra | 5.54 | 9.31 | | 11.29 |
| Elisabetopole | 6.21 | 10.09 | | 12.06 |
| Mediaşŭ | 6.42 | 10.31 | | 12.37 |
| Copşa mică | 6 55 | 10.47 | | 12.53 |
| | 6.57 | 11.06 | | 1.18 |
| Micăsasa | | 11.42 | | 1.39 |
| Blaşiu | 7.31 | 11.57 | | 2.13 |
| Crăciunelŭ | | 12.28 | | 2.27 |
| Teiuşŭ | 8.— | 1.08 | 1.25 | 2.49 |
| | 8.07 | 1.35 | 1.50 | 3.47 |
| Aiudŭ | 8.24 | 2.05 | 2.12 | 4.07 |
| Vinţul de sus | | 2.13 | 2.19 | 4.28 |
| Uióra | | 2.31 | 2.39 | 2.34 |
| Cucerdea | 8.54 | 3.18 | 3.15 | 4.52 |
| Ghirişŭ | 9.23 | 4.45 | 4.32 | 5.26 |
| Apahida | | 5.14 | | 6.34 |
| Cluşiu | 10.45 | 6.08 | 4.53 | 6.52 |
| | 11.01 | 6.29 | 5.30 | 7.40 |
| Nădăşelŭ | | 6.47 | 5.47 | 8.— |
| Ghîrbău | | | | 8.15 |
| Aghireşŭ | | 7.02 | 6.11 | 8.29 |
| Stana | 12.17 | 7.28 | | 8.53 |
| B. Huiedin | 12.47 | 7.47 | 6.43 | 9.12 |
| Ciucia | | 8.25 | 7.12 | 9.51 |
| Bucia | | 8.51 | | 10.06 |
| Bratca | 1.26 | 9.10 | 7.51 | 10.23 |
| Rév | | 9.30 | | 10.42 |
| Mezö-Telegd | 1.52 | 10.07 | 8.17 | 11.17 |
| Oradea mare | 2.18 | 10.44 | 8.42 | 11.51 |
| | 2.25 | 11.04 | 8.47 | 12.09 |
| P. Ladány | 3.46 | 1.16 | 10.09 | 2.24 |
| Szolnok | 5.26 | 3.31 | 11.51 | 4.47 |
| Budapesta | 7.30 | 6.35 | 1.55 | 8.40 |
| Viena | 1.40 | 1.40 | 7.20 | 6.05 |

### B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

| | Trenŭ de persón. | Trenŭ acceleratŭ | Trenŭ de persón. |
|---|---|---|---|
| Viena | 10.50 | 8.— | 3.25 |
| Budapesta | 8.15 | 1.50 | 9.50 |
| Szolnok | 11.14 | 3.57 | 1.05 |
| Aradŭ | 3.45 | 6.52 | 5.24 |
| | 4.30 | T. d. per. 2.20 | 5.46 |
| Glogovaţŭ | 4.42 | 2.34 | 5.57 |
| Gyorok | 5.03 | 3.05 | 6.19 |
| Paulişŭ | 5.14 | 3.23 | 6.30 |
| Radna Lipova | 5.32 | 3.39 | 6.48 |
| Conop | 5.56 | | 7.12 |
| Bêrzava | 6.12 | | 7.27 |
| Soborşinŭ | 6.58 | | 8.07 |
| Zamŭ | 7.26 | | 8.33 |
| Gurasada | 7.52 | | 8.57 |
| Ilia | 8.08 | | 9.13 |
| Branicica | 8.26 | | 9.29 |
| Deva | 8.52 | | 9.53 |
| Simeria (Piski) | 9.50 | | 10 19 |
| Orăştia | 10.16 | | 10.50 |
| Şibotŭ | 10.36 | | 11.16 |
| Vinţ. de josŭ | 11.— | | 11.44 |
| Alba-Iulia | 11.26 | | 12.06 |
| Teiuşŭ | 11.53 | | 12.38 |

### Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

| | Trenŭ de persón. | Trenŭ acceleratŭ | Trenŭ de persón |
|---|---|---|---|
| Teiuşŭ | 3.09 | | 1.39 |
| Alba-Iulia | 3.50 | | 2.19 |
| Vinţ. de josŭ | 4.09 | | 2.36 |
| Şibotŭ | 4.52 | | 3.03 |
| Orăştia | 4.55 | | 3.30 |
| Simeria (Piski) | 5.23 | | 4 17 |
| Deva | 5.59 | | 4.33 |
| Branicica | 6.24 | | 4.55 |
| Ilia | 6.49 | | 5 17 |
| Gurasada | 7.— | | 5.28 |
| Zamŭ | 7.28 | | 5.53 |
| Soborşinŭ | 8.03 | | 6.24 |
| Bêrzava | 8.54 | | 7.02 |
| Conopŭ | 9.10 | | 7.17 |
| Radna Lipova | 9.44 | 5.14 | 7.46 |
| Paulişŭ | 9.58 | 6 01 | 7.57 |
| Gyorok | 10.11 | 6.20 | 8 08 |
| Glogovaţŭ | 10.34 | 6.49 | 8.30 |
| Aradŭ | 10.46 | | 8.40 |
| | 11.18 | 8.24 | 9.05 |
| Szolnok | 4.15 | 11.51 | 2.21 |
| Budapesta | 7.20 | 1 55 | 5.50 |
| Viena | 6.05 | 7.20 | 1.40 |

### Simeria (Piski) Petroşenĭ

| | | | |
|---|---|---|---|
| Simeria | 6.— | 10.35 | 4.22 |
| Streiu | 6.35 | 11.26 | 4.58 |
| Haţegŭ | 7.21 | 12.23 | 5.42 |
| Pui | 8.06 | 12.— | 6.36 |
| Crivadia | 8.47 | 2.23 | 7.24 |
| Baniţa | 9.21 | 3.19 | 8.04 |
| Petroşenĭ | 9.45 | 4.— | 8.36 |

### Petroşenĭ-Simeria (Piski)

| | | | |
|---|---|---|---|
| Petroşenĭ | 6.— | 10.50 | 6.20 |
| Baniţa | 6.41 | 11.40 | 6.54 |
| Crivadia | 7.19 | 12.19 | 7.20 |
| Pui | 7.57 | 1.05 | 7.51 |
| Haţegŭ | 8.36 | 1.54 | 8.25 |
| Streiu | 9.18 | 2.49 | 9.01 |
| Simeria | 9.52 | 3.27 | 9.35 |

### Aradŭ—Timişóra

| | | | |
|---|---|---|---|
| Aradŭ | 6.15 | 11.30 | 7.15 |
| Vinga | 7.32 | 12.47 | 8.04 |
| Timişóra | 8.42 | 2.04 | 8.57 |

### Timişóra—Aradŭ

| | | | |
|---|---|---|---|
| Timişóra | 6.20 | 1.11 | 5.05 |
| Vinga | 7.21 | 2.46 | 6.40 |
| Aradŭ | 8.03 | 3.50 | 7.50 |

### Ghirişŭ—Turda

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Ghirişŭ | 7.48 | 10.35 | 3.40 | 10.20 |
| Turda | 8.08 | 10.55 | 4.— | 10.44 |

### Turda—Ghirişŭ

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Turda | 4.50 | 9.30 | 2.30 | 8.50 |
| Ghirişŭ | 5.10 | 9.50 | 2.50 | 9.10 |

### Sighişóra—Odorheiu

| | | |
|---|---|---|
| Sighişóra . . . | 4.30 | 11.25 |
| Odorheiu . . . | 7.21 | 2.11 |

### Odorheiu—Sighişóra

| | | |
|---|---|---|
| Odorheiu. . . . | 8 15 | 3.15 |
| Sighişóra. . . | 10.52 | 6.10 |

### Careii-marĭ—Zelău

| | |
|---|---|
| Careii-marĭ . . . . | 5.50 |
| Zelău . . . . . . . | 11.— |

### Zelău—Careii-marĭ

| | |
|---|---|
| Zelău . . . . . . . | 1.56 |
| Careii-marĭ . . . . | 6.48 |

### Copşa-mică—Sibiiu

| | | | |
|---|---|---|---|
| Copşa mică | 3.— | 10.47 | 7.10 |
| Şeica-mare | 3.31 | 11.27 | 7.43 |
| Loamneş | 4.15 | 12.08 | 8.27 |
| Ocna | 4.46 | 12 38 | 8.59 |
| Sibiiu | 5.10 | 1.— | 9.23 |

### Sibiiu—Copşa-mică

| | | | |
|---|---|---|---|
| Sibiiu | 7.35 | 4.34 | 10.17 |
| Ocna | 8 02 | 4.58 | 10 43 |
| Loamneş | 8.30 | 5.25 | 11.09 |
| Şeica-mare | 9 05 | 5.55 | 11.40 |
| Copşa mică | 9.34 | 6.20 | 12.05 |

### Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Cucerdea | 2.50 | 8.20 | 2.41 |
| Ludoş | 3 34 | 9.11 | 3.27 |
| Oşorheiu | 5.20 | 11.17 | 5.14 |
| | 5.35 | | 5.36 |
| Regh.-săs. | 7.10 | | 7.15 |

### Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

| | | | |
|---|---|---|---|
| Regh.-săs. | | 8.— | 8.15 |
| Oşorheiu | | 9.35 | 9.53 |
| | 5.21 | 5.54 | 10.20 |
| Ludoş | 6.58 | 7.41 | 12.06 |
| Cucerdea | 7.47 | 8.25 | 12.50 |

### Simeria (Piski)—Hunedora

| | | | |
|---|---|---|---|
| Simeria (Piski) | 10.50 | 4.40 | 9.16 |
| Cerna | 11.13 | 5.03 | 9.34 |
| Hunedóra | 11.48 | 5.38 | 9.58 |

### Hunedora—Simeria (Piski)

| | | | |
|---|---|---|---|
| Hunedóra | 4.46 | 2.32 | 7.22 |
| Cerna | 5 11 | 3 — | 7.50 |
| Simeria | 5 28 | 3.20 | 8.10 |

### Brasov—Zêrnescĭ

| | | |
|---|---|---|
| Braşov | 5.45 | 2.58 |
| Zêrnescĭ | 7.26 | 4.39 |

### Zêrnescĭ—Braşov

| | | |
|---|---|---|
| Zêrnescĭ | 8.— | 5.20 |
| Braşov | 9.24 | 6.44 |

### Braşov—S.-Georgiu

| | | |
|---|---|---|
| Braşovŭ | 8.30 | 3.10 |
| Uzonŭ | 9 43 | 5.23 |
| S .Georgiu | 10.23 | 5.03 |

### S.-Georgiu—Brasov.

| | | |
|---|---|---|
| S.-Georgiu | 6.32 | 5.17 |
| Uzonŭ | 7.00 | 5 45 |
| Braşovŭ | 8.08 | 6 53 |

### Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

| | |
|---|---|
| Murĕşŭ-Ludoşŭ . . . . | 4.— |
| Ţagu-Budatelicŭ . . . . | 6.48 |
| Bistriţa . . . . . . . . | 9.59 |

### Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

| | |
|---|---|
| Bistriţa . . . . . . . . | 1.16 |
| Ţagu-Budctelicŭ . . . . | 4.15 |
| Murĕşŭ-Ludoşŭ . . . . | 7.21 |

**Nota:** Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.